

Črni oblaki nad največjo slovensko založbo

Prodaja Mladinske knjige Andrej Blatnik: Običajni recept prevzemov je zgodovinsko preizkušen; likvidacija in nato prodaja nepremičnin

**IGOR BRATOŽ
SILVA ČEH
TANJA JAKLIČ**

»Preprečite propad slovenskega založništva!« – je Društvo slovenskih pisateljev prejšnji teden naslovilo javno pismo vodstvu Abanke. V njem ugotavljajo, da bi Mladinska knjiga Založba (MK Založba) lahko postala žrtev kapitalističnih in nepremičninskih špekulacij.

To, opozarja DSP, »bi se lahko zgodilo tako, kot so se dogajale premnoge podobne polastitvene katastrofe: tiho in skrito pred javnostjo. Zaradi neodgovornega posojila prejšnje uprave mariborski nadškofiji in slabih špekulacij njenih Zvonov Ena in Dva je prišla v masi dolgov tudi nič kriva MK Založba v portfelju, katerega poskuša, v imenu še drugih bank, Abanka, ki vodi tudi dostopek prodaje, čim prej prodati.«

Kakšna so dejstva?

Po informacijah založbe je prodajni konzorcij bank na osnovi nezavezujoče ponudbe dovolil skrbni pregled Skupine MK družbi Kompas mejni turistični servis (Kompas MTS). Potencialni kupec je omenjeni pregled opravil v obdobju od 13. do 22. februarja. Skrbni pregled je, so zapisali v založbi, potekal korektno. Uprava MK Založbe je na zaključnem srečanju ponovno poudarila, da je iskanje dolgoročnega lastnika tudi v interesu družbe ob pogoju, da prevzemnik za najmanj dogovorjeni čas ohrani jedrne dejavnosti in z njimi povezana delovna mesta, da je dolgoročna strategija potencialnega prevzemnika ob zmožnosti uspešnega poslovanja skladna s poslanstvom družbe, ki je predmet načrtovanega prevzema, ter da je nakup s strani prevzemnika financiran avtonomno. Banke članice prodajnega konzorcija od potencialnega kupca pričakujejo zavezujočo ponudbo, ki jo bodo proučile. Če bo sprejemljiva, bodo nadaljevale predpisane aktivnosti prodajnega postopka. To se bo najverjetneje zgodilo do srede aprila, pravijo poznavalci. Postopek bo v vsakem primeru transparenten in bo zahteval svoj čas.

Stališče založbe je jasno: za obstoj in razvoj MK Založbe sta pomembna dolgoročno stabilno

lastništvo ter ohranjanje ključnih dejavnosti in z njimi povezanih delovnih mest. MK Trgovina, hčerinska družba MK Založbe, ima v knjigotrški mreži 47 knjigarn po Sloveniji. Knjigovodska vrednost delnice 31. decembra 2012 je bila 34,7 evra, število delnic pa 1.232.025. MK Založba je ena od družb, ki so se po stečaju holdinga Zvon Dva znašale v stečajni masi: banke upnice imajo v njej 69-odstotni delež, ob predlagani ponudbi bi bil ta delež vreden 9,6 milijona evrov. V bilancah MK Založbe so njena zemljišča ovrednotena na 12,6 milijona evrov, zgradbe pa na 22,4 milijona.

Pasti »tajkunskega odkupa«

Tako imenovani »tajkunski odkup« (kupec, ki bi ga zanimalo nepremičnine, ne pa založništvo) bi po mnenju pisateljskih krogov uničil slovensko založništvo in knjigotrštvo, zato svetujejo, da si je treba vzeti čas in najti ali strateškega založniškega kupca iz tujine ali organizirati konzorcij zainteresiranih dejavnikov iz Slovenije ob dejavni podpori države. Andrej Blatnik, izredni profesor knjigarstva na Filozofski fakulteti UL, v svoji analizi ugotavlja: »Ni razloga, da bi verjeli, da Kompas MTS kupuje Mladinsko knjigo zaradi njene dejavnosti. Z njo nima izkušenj, v njej ni profita. Običajni recept prevzemov je znan in zgodovinsko preizkušen; likvidacija in nato prodaja nepremičnin. Ker poslovni podvigi te vrste doslej niso doživljali sankcij, se je bolje, kot da se zgražamo nad kupcem, vprašati, kako sploh lahko nastane takšna prodaja. Mladinska knjiga je namreč posredno, prek Zvona Dva, katerega največja upnica je NLB, pravzaprav v državni lasti. Da prodaje ne vodi NLB, temveč Abanka, v kateri država nima toliko vpliva, je morda res naključje, ki kaže na slaboumnost državnega kulturno politiko, ali pa gre morda za domišljen in vnaprej usklajen pridobitveni načrt.

Država bi se namreč kot lastnica lahko odločila, da bo Mladinsko knjigo – ali vsaj njen del – spremenila v javno infrastrukturo za knjigo. To bi bilo koristno zlasti za knjigarne, saj predstavlja mreža MK Trgovine veliko večino slovenskih knjigarn, te pa ne omogočajo prodaje knjig le tej založbi, temveč tudi večini drugih. Komaj verjetno

je, da bodo te založbe ustanovljale svoje knjigarne, saj težko preživijo že sedanje, med katerimi je marsikatera nastala še s sredstvi za dejavnost 'posebnega družbenega pomena', kamor je pred letom 1991 sodilo tudi knjigarništvo. Izginotje knjigarn bi bistveno zmanjšalo prisotnost knjig v javnem prostoru, kar bi seveda imelo precejšnje posledice za slovensko kulturo in izobrazbo. Taka infrastruktura je odmak od danes priljubljene vere v trg kot vrhovno urejevalco vsega mogočega. Vendar je logičen korak naprej. Knjigarna prihodnosti bo morala biti bolj kulturna in manj trgovska ustanova, sicer ne bo preživela – konkurenca spletnih in hipermarketnih prodaj bo prehuda.«

Pisatelji: Premisliti, komu!

Društvo pisateljev v javnem pismu opozarja banko oziroma njene vodilne, da so dolžni premisliti, kakšnemu kupcu bodo dali v roke največjo slovensko založbo. »To ni le zdravo poslujoče podjetje. Za kakega kupca je založba povrhu še mamljiva lastnica več desetih nepremičnin, knjigarn in hčerinskih založb zunaj Slovenije; na Hrvaškem, v Srbiji in Makedoniji [Mozaik knjiga Zagreb, MK Sarajevo, MK Beograd in MK Skopje]. MK Založba je lastnica največje in evropsko urejene knjigarne v centru Ljubljane v poslovno vabljenem posloju. Želimo si, da bi imeli trdno v zavesti, da so s to najuspešnejšo slovensko založbo v njeni sedemdesetletni zgodovini kot

uredniki povezani ugledni slovenski literati.«

Ministrstvo: To je stebler slovenskega založništva

Ministrstvo za kulturo v izjavi za Delo ugotavlja, da je Skupina MK »stebler slovenskega založništva in knjigotrštva. Dogajanje okoli prodaje skupine zato upravičeno vzbuja skrb, saj bi morebitno načetje bogate knjižne in revialne produkcije, ki nastaja v MK Založbi in predstavlja dobro desetino celotne slovenske založniške produkcije, bistveno okrnilo strukturo slednje. Še bolj bi vzbudila skrb morebitna opustitev knjigotrške mreže, ki je v podhranjeni slovenski knjigotrški krajini večinski igralec. Povedano drugače, javni interes na področju knjige utegne biti vprašljiv glede kakovosti

produkcije in dostopnosti knjige.

Upravni odbor Društva slovenskih pisateljev, ki predlaga administrativne ukrepe, je odraz te skrbi, žal pa po zakonu o gospodarskih družbah vlada nima instrumenta za vplivanje na poslovne odločitve gospodarskih družb. Ministrstvu za kulturo v tem trenutku preostane poziv lastniku, naj premisli o načinu in vsebini takšnega posla in njegovih posledicah za delovanje založniške panoge.

Nekdanji direktor JAK, pisatelj **Slavko Pregl**, je povedal, da si slovenske kulture brez Mladinske knjige ne more in ne želi predstavljati: »Slabo je, če dobra podjetja ogrožajo slabi lastniki. Številna med njimi so preveč pomembna, da bi jih prepustili klasičnim mehanizmom površnih rokohitrskih kupcij. Mreža knjigarn Mladinske knjige je za številne slovenske zalo-

žnike edina pot do bralcev oziroma kupcev.« Tako meni tudi **Bronislava Aubelj**, glavna urednica založbe Modrijan: »Največji del knjig, ki ga naša založba proda v knjigarnah, dobi kupce v knjigarnah Mladinske knjige. Konec neke knjigarniške mreže nam ne bi prinesel nič dobrega, program bi še krčili in klestili naklade, po drugi strani pa bi najbrž iskali nove prodajne poti.«

Vrh konzorcija molči

Potem ko smo jih dvakrat zaprosili, naj nam tudi v imenu transparentnosti postopkov prodaje MK Založbe pojasnijo zgolj dosedanja potek prodaje, so nam odgovorili le, da nam ne bodo ničesar odgovorili. Med drugim smo jih vprašali, ali drži, da potencialni kandidat za nakup 69-odstotnega deleža, torej **Kompas MTS**, ponuja zgolj okrog 13,6 milijona evrov, četudi se ve, da je MK Založba vredna bistveno več – knjigovodsko in po letnem

prometu. Tudi to vprašanje jih ni »ganilo«. Predsednik Društva **Mali delničarji** Slovenije (Društvo **MDS**) **Rajko Stankovič**, to v MK Založbi predstavlja več kot desetino **mali delničarjev**, je prepričan, da je ta cena absolutno prenizka. **Borut Frantar**, ki v Društvu **MDS** zastopa **male delničarje** v MK Založbi, sicer pa je tudi član nadzornega sveta MK Založbe, je prepričan, da je omenjena cena, ki se vrtili v javnosti, katastrofalno nizka.

To potrjujejo tudi številke, ki so nam jih sporočili iz založbe: MK Založba je lani ustvarila 33,5 milijona evrov prihodkov, celotna skupina pa kar 94,7 milijona konsolidiranih prihodkov. Knjigovodska vrednost delnice MK Založbe je 34,7 evra, knjigovodska vrednost družbe pa 42,8 milijona evrov.

V MK Založbi poteka prodaje deleža, ki je pristal v stečajni masi Zvona Dva, sicer ne morejo komentirati, kar je razumljivo. Za prodajni prospekt, ki ga je konzorcij bank razposlal potencialnim kupcem, so posredovali zgolj podatke, ki jih je od njih zahteval konzorcij. **Peter Tomšič**, predsednik uprave MK Založbe, je potrdil, da je Kompas MTS doslej edini opravil skrbni pregled v MK Založbi, a s ponudbo (domnevnih 13,6 milijona evrov) založba ni uradno seznanjena. Na naše vprašanje, ali je založba v zadnjem letu in nekaj mesecev, odkar je v stečajni masi, iskala tudi strateške kupce, je Tomšič odgovoril, da MK Založba ni iskala strateških vlagateljev, saj za to ni imela mandata, »je pa prodajnemu konzorciju bank posredovala seznam potencialnih strateških partnerjev, ki jih je ta kasneje kontaktiral«.

Bodo nepremičninski apetiti pokopali založbo?

Naši sogovorniki pravijo, da naj bi

bil jasno, da Kompas MTS ni pravi kupec MK Založbe, saj da ga zanima zgolj njene nepremičnine. Frantar meni: »Ce se bo to zgodilo, lahko pomeni konec glavnega slovenskega založnika v Sloveniji.« Vprašanja o poteku nakupa MK Založbe, ali jo kupuje zgolj zaradi nepremičninske atraktivnosti, kje vidi prihodnost MK Založbe, smo po e-pošti naslovili tudi na Sama Primožiča, zdajšnjega lastnika družbe Kompas MTS. Pričakovano – brez odziva. Je pa direktorica Kompara MTS Milena Leban Skubic (bila je tudi zastopnica ciprske družbe nepremičničarja Aleksandra Jereba, prejšnjega lastnika Kompara MTS) na spletni strani družbe že februarja objavila, da je oddala nezavezujočo ponudbo za nakup paketa MK Založbe.

Prav Aleksander Jereb naj bi se oglašil pri upravi MK Založbe glede nakupa 69-odstotnega paketa družbe, smo izvedeli iz vrst malih delničarjev. Tudi upravo MK Založbe smo vprašali, ali se je Jereb pri njih res oglašil in kako ocenjujejo mnenja, da bi utegnili nepremičninski apetiti uničiti MK Založbo, seveda njeno osnovno založniško in knjigotrsko dejavnost. Peter Tomšič je odgovoril takole: »Za nobenega potencialnega lastnika ne moremo vedeti, s kakšnimi nameni kupuje družbo, zato bi bila kakršnakoli vnaprejšnja sodba krivična. Želimo pa si, da bi – ne glede na to, kdo bo lastnik – ohranila temeljno poslanstvo in glavne dejavnosti.« Bi bilo smiselno, da bi se v prodajo MK Založbe vključila tudi država oziroma vsaj ministrstvo za kulturo? Peter Tomšič: »Glede na nacionalni pomen založbe in ob upoštevanju pomena njene knjigotrske mreže za slovensko založništvo bi bilo primerno in pričakovano, da bi o prodaji naše založbe zavzela stališče tudi država.«

Page: 17

Reach: 130000

Country: SLOVENIA

Size: 1170 cm2

3 / 3

Se bo zaradi nepremišljene prodaje MK Založbe res sesula založniška dejavnost v Sloveniji? FOTO TOMI LOMBAR

Skupina MK 2012

927 knjižnih izdaj v skupni nakladi 2,1 milijona izvodov. Največji delež ima MK Založba s 621 knjižnimi naslovi, Mozaik knjiga je izdala 156 novih naslovov in 89 ponatisov, MK Beograd pa 31 novih naslovov in 22 ponatisov.

MK Založba 2012

380 novih knjižnih naslovov in 99 ponatisov v skupni nakladi 1,08 milijona izvodov; 52 novih in 71 ponatisov učbenikov in delovnih zvezkov v skupni nakladi 223.000 izvodov; 160 elektronskih knjig.